

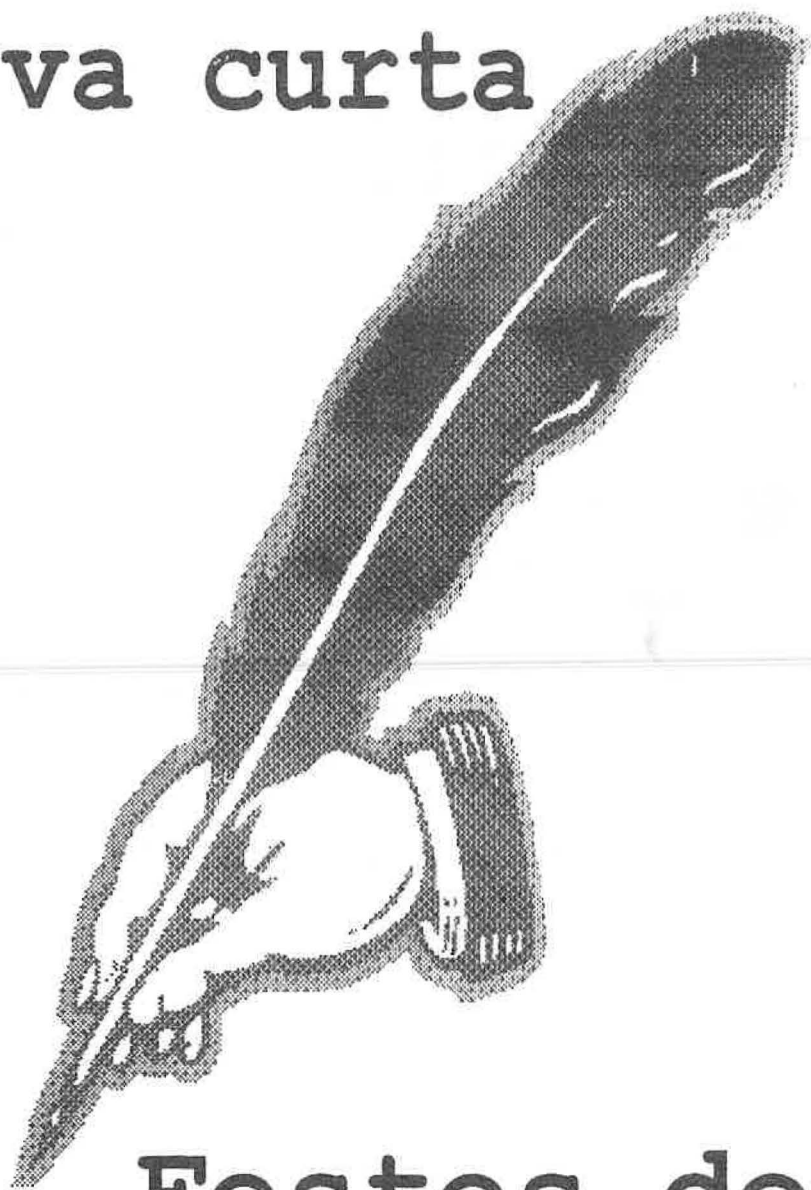

Cap Vermell

Suplement extraordinari novembre 1999

**Concurs
de narrati-
va curta**

**Festes de
Sant Roc i
Sant Bartomeu**

Amics

Primer premi agut 1999

Jaume Fuster Aizina

12 juliol 1956, 12'45 h.

En Jordi Barceló, a banda de ser de bona pasta s'havia fabricat una filosofia particular de la vida, vertebrada al voltant de la idea que no s'ha de lluitar per l'impossible, perquè això és fer una despesa inútil d'energies. Aquesta convicció suprema el mantenia en estat de renúncia permanent, ja que creia de tot cor que la majoria dels reptes que la vida li plantejava eren totalment inabastables des de les seves minses capacitats. Així que, majoritàriament, es dedicava a deixar passar el temps, especialment de la terrassa del "Mediterráneo" estant. En aquesta talaia privilegiada, les hores s'escolaven mansuets, sense a penes fer fressa ni deixar petjades massa perceptibles en l'esperit. Amics

Havia arribat a la conclusió que una de les moltes coses impossibles que la vida ens regala - i a la qual, per tant, s'ha de renunciar - és canviar el caràcter de les persones. "Tothom és com és - es deia - i, a més, té dret a ser-ho" Aquesta fórmula li donava excel·lents resultats, estalviant-li molts de conflictes. De fet, els hi estalviava tots. No en tenia mai.

Per això, quan aquell dia, a la terrassa del "Mediterráneo", amb un Martini i unes olives farcides d'anxova ajudant-lo a reforçar la seva percepció rousseauiana de la humanitat, el seu amic Miquel Figuerola el va escometre de males maneres, a penes va reaccionar.

- Ets un cabró de merda! - li enflocà Miquel.

"Aquest Miquel! - pensà - Sempre igual! És bon al·lot com ningú, no té res seu, però el seu sentit de l'humor em desborda. Quina manera de parlar!"

En Figuerola se'l mirava, vermell com un cap-roig, desafiant, esperant una rèplica que no arribava.

- Que ets un cabró, t'he dit! O no m'has entès?"

En Jordi li tornà una mirada beatífica, acompanyada d'un somriure sincer, sense malícia de cap casta.

- Has de fer un vermut?

- Fill de puta! Encara gosses convidar-me?"

Quina barra!

Semblava francament enutjat. Per tractar-se

d'una de les seves bromes habituals, estava anant una mica massa lluny.

- Fa un dia collonut, avui. No veig com així l'hauríem d'espensar...

- Tu sempre tan mesurat, Jordi... però això no t'hi valdrà res, amb mi! - i ara ja no parlava; en Miquel cridava de tal manera que els cambrers i els pocs clients que en aquella hora hi havia en el "Mediterráneo" ja tenien un bon entreteniment. De res, t'hi valdrà! És hora que tothom sàpiga qui ets!

- Anem a veure, Miquel... no entenc...

- Prou! - i ara l'amic l'apuntava amb l'índex de la mà dreta, acusador - No et facis la mitja monja! Si tens collons, baixa al carrer, i et faré una cara nova... - i dit això, sortí del bar - Au, vine, si et home! - el temptà - Vine aquí, cabró! Mariconàs! Fill de puta! Surt, duna vegada.

Evidentment, en Jordi Barceló no va moure ni peu ni cama, mentre el seu amic el seguia insultant amb tota casta d'improperis i el desafiava a un combat obert. Esperà, pacientment, que la calabruixada mancàs, fins que, efectivament, en Miquel anà temperant la seva motada.

Ja ens veurem, tros de porc! - cridà d'enfora en Figuerola, mentre es retirava, puny enlaire.

En Jordi va demanar un segon Martini, per tal de recobrar l'alè. Mentre l'assaboria, intentà trobar una explicació a aquella escomesa. "Algun motiu deu tenir, en Miquel, per haver actuat d'aquesta manera"

Sí, algun motiu devia tenir, però, però, per més voltes que li donava, no hi trobava el llest. En Miquel Figuerola era un bon amic, amb qui sempre havia mantingut unes relacions més que cordials. Estretes, fins i tot. Entre ells no havia hagut mai disputes - realment, de disputes no en tenia amb ningú, en Jordi - i, fadrins tots dos, havien corregut moltes aventures plegats. De manera que, una reacció com la que havia tengut havia d'obeir a alguna causa que ara mateix no encertava a descobrir.

"Ja s'aclarirà, si convé", pensà en Jordi, per fi. I va seguir glopejant el vermut, amb parsimònia, deixant que li amaràs sense reserves tota la cavitat de la boca.

5 agost 1956, 22'30 h.

La preocupació d'en Jordi Barceló havia augmentat considerablement. Pertot on passava li arribaven noves de l'enfurismament d'en Miquel Figuerola. El posava verd per tot arreu: bars, forns, ambulatoris, apotecaria i botigues encn altres tants llocs on el seu nom era arrossegat pel llot, amb les expressions més barroeres i denigratòries. Tampoc no hi mancaven amenaces.

Per més que ho havia intentat, no havia pogut acarar-s'hi de nou, a fi de mirar de desfer el que considerava, fora de tot dubte, un malentès. Estava segur que si l'amic li donava l'oportunitat de parlar-li, tot s'aclariria. "No he fet res en absolut que en Miquel em pugui retreure. Almenys no en sóc conscient. Aquest embull el desfarem parlant. Sí, hem de parlar. Aviat".

Dit i fet. Despenjà el telèfon i marcà el número d'en Figuerola. S'havien de veure com més aviat millor...

- Miquel...?

- Sí?

- Sóc en Jordi Barceló. Escolta...

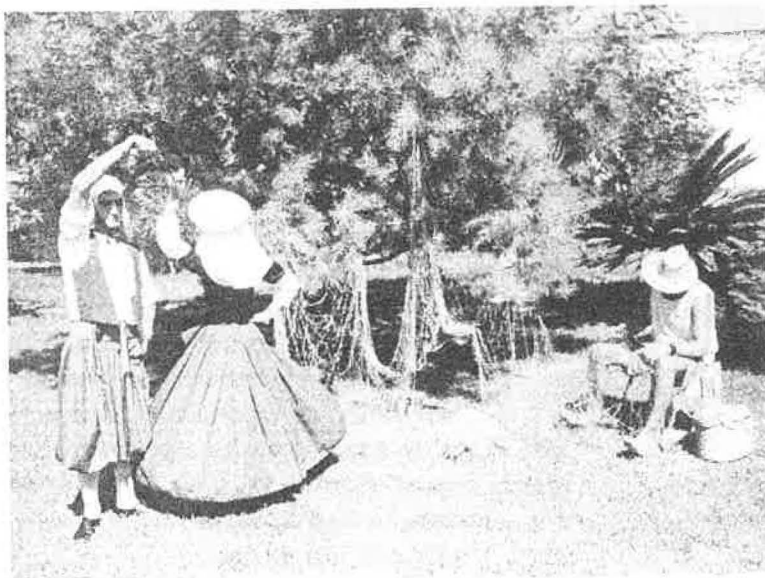
- Ves-te'n a ca una puta!

El clic metàl·lic, fred, distant, per tota resposta. I cap altra paraula. Ni una.

9 gener 1957, 9'15 h.

Després d'aquells mesos plens de tensió, ara allò.

El policia li va demanar si sospitava d'algú i en Jordi contestà que no.

Folklore, tradició. Climent Crespo Flaquer

Mentre, la trobada amb en Miquel esdevenia impossible, la tibantor entre els dos homes havia arribat a un punt insostenible. Per mitjà d'altres membres de la colla, li havia fet cinquanta propostes d'armistici. Si més no, en Jordi volia aconseguir una treva per parlamentar, però no hi havia res a fer. En Figuerola el refusava i si alguna vegada l'encontre es feia inevitable, l'insult esdevenia la fórmula de salutació i de comiat d'aquell que fins feia dos dies havia estat el seu amic.

- Me cag en la teva puta estampa!

- Miquel, crec que em deus una explicació...

- A tu l'únic que et dec és tota la fel que ara m'enverina, bordegàs! Mal et morissis ara mateix!

I així anaven les coses.

Però, aquell dia, els insults havien donat pas a coses encara més greus. Li havien calat foc al cotxe vell, l'R-5. Era una relíquia, que sols li servia per a moure's pel poble, però, i què? a ell li feia un servei. A més, a banda de l'escàs valor material de la pèrdua, aquell atemptat constituïa una virada espectacular en l'estratègia d'una guerra no desitjada per Jordi Barceló.

Avui havia estat el cotxe, però, i demà? Estava segur que era cosa d'en Figuerola. La policia li ho havia dit ben clar: "Res d'un accident, això ha estat intencionat. I ben intencionat".

- No, no sospito de ningú -insistí-. En tot cas, no es poden llançar acusacions sense proves. Hem de pressuposar la innocència de les persones fins que no es demostrï el contrari. No en mancaria d'altra.

I d'aquí no el van treure.

17 abril 1958

En Miquel Figuerola es va casar amb na Francisca Colom i tots els de la colla hi foren convidats, tret, naturalment, d'en Jordi Barceló. No s'ho va prendre malament perquè, donades les circumstàncies, en confiava. Amb el pas del temps, les coses no havien fet més que empitjorar i el darrer que s'esperava era que el convidassin a noces, per més que arribà a pensar que

hauria estat una bona ocasió per a la reconciliació.

Feia uns mesos que ho havia intentat per escrit.

Estimat amic: No sé què ha passat entre nosaltres. Quelcom molt greu deu haver estat, per arribar on hem arribat, però jo no me'n sé avenir. No sóc conscient d'haver-te fet res que meresqués tan irada resposta, però també sé que tu no em tractaries com em tractes sense un motiu molt poderós. Així que, sigui el que sigui, et deman perdó, Miquel. I, creu-me, ho faig amb tota sinceritat i amb tota humilitat. Segurament, del que passa en sóc jo el culpable, tot i la meva ignorància. Així que, per favor, et suplic que em facis arribar, de la manera que consideris més oportuna, algun senyal de la teva indulgència. No puc seguir vivint amb aquest pes que tant afeixuga la meva ànima.

La lletra no va merèixer resposta.

Cercaviles. Neus Ramón Garcia

15 octubre 1977, 14'00 h.

L'enfrontament entre els Figuerola i els Barceló havia transcendit el nivell personal per passar a l'àmbit familiar, els fills l'havien continuat, amb més fervor encara. Per molt que en Jordi intentà, amb totes les forces de què era capaç, evitar que aquella mala llavor cresqués en el cor dels seus fills, no ho havia aconseguit. Els descendents d'en Miquel, fins i tot més bel·licosos que el seu pare, havien après bé la lliçó i fuctejaven, sempre que venia bé, amb tota casta d'estratègies, els hereus d'en Jordi.

- El poble, que no té memòria, es creu que entre els Figuerola i nosaltres hi ha un contenciós vell d'unes quantes generacions, però heu de saber, fills meus, que això no és cert. En Miquel i jo érem amics. Aquesta situació no té cap explicació plausible, perquè entre nosaltres no va passar res en absolut. Així que, per favor, no continueu vosaltres una guerra sense sentit i que no havia d'haver començat mai.

Però els fills, com el poble, tampoc no tenien memòria, i a les escames dels Figuerola no hi responien com havia fet sempre el seu pare, posant l'altra galta. Ells eren joves, la sang els bullia a les venes i es mostraven disposats a respondre amb la mateixa moneda. Sols la temperança d'en Jordi els mantenia relativament a retxa i havia evitat que de les paraules es passàs a accions més greus i contundents. Des de l'eixida aquella del cotxe, la veritat era que en Jordi no havia patit cap altre atemptat personal o sobre els seus béns i no volia donar cap raó ni una perquè les coses no continuassin igual.

- Pare, perdona que t'ho digui -li enflocà en Francesc, el fill major, aquell dia-, però tu ets mig colló.

Potser tenia raó, en Francesc. Però en Jordi seguia aferrat a les seves conviccions de tota la vida. Sabent, com ja sabia, que lluitar contra la caperrudesia d'en Miquel era una tasca impossible, ja feia una temporada que havia renunciat a malmetre les seves energies en una empresa fora del seu abast. S'havia acostumat al menyspreu i els insults dels Figuerola i els suportava amb resignació i, amb el pas del temps, tot i les esperonades que en Miquel pegada adesiara, la situació se li havia fet més suportable, menys dolorosa.

Ja era com una rutina.

25 juny 1999, 19'45 h.

A l'església s'hi havia congregat una gentada per donar el condol a la viuda i als fills d'en Miquel Figuerola. Després d'una llarga i dolorosa malaltia, com deien els periòdics, és a dir, després d'un càncer de recte que se l'havia menjat de viu en viu, l'enemic irreconciliable d'en Jordi Barceló s'havia mort. Fet un pelleringo.

En Jordi, quan la nova es confirmà, tot i esperar-la des de feia temps, va sentir una punyida en el seu interior, com un ferro roent que el travessà de banda a banda de l'ànima. I les llàgrimes, tranquil·lament, sense presses, s'escolaren per les arrugues que el temps li havia dibuixat, amb generositat, en el rostre. No sentia pena per la pèrdua de qui havia deixat d'esser amic seu ja feia quaranta-tres anys. Res d'això. La causa d'aquella pena profunda i irreprimible era que en Miquel se n'hagués dut a l'altre món els motius d'una enemistat que en Jordi va acabar acceptant som un càstig però que no va entendre mai.

Va sentir-se temptat d'anar a donar el condol, ell també, però es va reprimir. La seva presència a l'església, en aquells moments, hauria donat lloc a tot tipus d'interpretacions i comentaris, i per res del món estava disposat a revifar les brases del conflicte. Amb na Francisca Colom, des que es casà amb en Figuerola, no s'havien tornat dirigir la paraula, per bé que ella li hauria pogut desvetllar moltes incògnites. En Jordi, ara ja per mandra, havia renunciat a furgar en unes ferides que el temps semblava decidit a cicatritzar. I això, pensava, era el millor que podia succeir.

24 agost 1999, 13'17 h.

La notaria de Cosme Massanet era molt moderna: mobles de disseny, ordinadors aquí i allà, quadres abstractes de moltes coloraines, moqueta en el sòl, aire condicionat, i tot allò que s'espera d'aquests llocs.

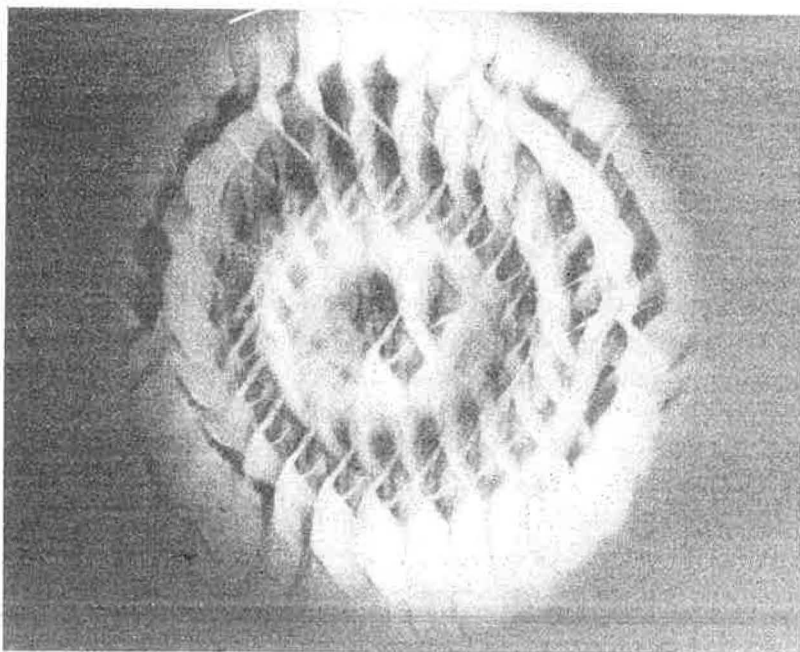
En Jordi havia estat citat, precisament, el dia de Sant Bartomeu –mirau quin dia- a un acte la naturalesa del qual se li escapava per complet. Després d'esperar uns moments, del despatx particular del

notari en sortiren na Francisca Colom i els seus fills, en Pere i na Mercè. Molt estirats, passaren per davant d'ell, sense mirar-se'l de cara. En Barceló es regirà inquiet a la butaca i va dissimular, concentrant la seva atenció en el periòdic que tenia a les mans.

- Passa, per favor –el cridà des del llindar de la porta del despatx, el notari-. Passa, Jordi...

- Bon dia tengui, don Cosme.

- Asscu-te, asseu-te. Ara mateix he llegit el testament d'en Miquel Figuerola a la seva viuda i als seus fills. Però, a més d'aquest document legal, en

Colorins coloraines. Jeroni Font Sureda.

Miquel me'n va deixar un altre de privat, sota custòdia, amb instruccions perquè fos obert precisament el mateix dia de la lectura del testament. I tu n'ets el destinatari, Jordi. És per això que t'he fet venir –la inquietud d'en Jordi Barceló creixia per moments: el notari va agafar un sobre que tenia damunt la taula, el va obrir i d'ell en va treure dos folis escrits a mà-. Vols saber què et va deixar escrit, en Miquel Figuerola, poc abans de morir? –en Jordi assentí, de forma gairebé imperceptible-. Escolta:

“Estimat amic Jordi: Després de més de quaranta anys d'enemistat, quan la vida se m'esmicola irremeiablement i estic a punt per al traspàs, no podia deixar aquest món sense donar-te una satisfacció que bé t'has guanyat. Sense conèixer-ne l'entrellat, el poble sap que estam a matar. I al

poble ja li va bé, així. A la gent no li importen les causes sinó els efectes. El drama és que tu, víctima primera d'aquesta situació, tampoc no en saps res. Per això he deixat aquests fulls al notari.

Efectivament, tu no em vas fer res mai ni em donares motiu de cap casta perquè jo actuàs com ho he fet al llarg de tot aquest temps. La causa, Jordi, és molt més simple. La causa ets tu mateix, és el teu caràcter. Ets massa bona persona, ets massa conforme, i per això t'ha passat el que t'ha passat. T'ho cont.

El dia 11 de juliol de 1956, en Pep Mascaró i jo fèiem un cafè en el bar de "Ca's Comte", avorridots. Havíem begut dues cassalles i no fèiem sinó dir dois. Amb una de tantes, jo li vaig posar vint duros de messions que seria capaç de treure't del solc. Ningú no ho havia aconseguit mai i, per tant, en Pep va acceptar l'aposta, convençut que era impossible fer-te perdre els estreps. No ens fixàrem cap data i tot valia.

Del que ha passat després, gairebé no cal que te'n doni compte, perquè tu has sofert en pròpia carn les conseqüències de la juguesca. Quan en Pep va morir en aquell desgraciat accident, l'any 61, em vaig trobar molt tot sol i vaig pensar deixar-ho córrer, però ja havíem anat massa enllà. Em queia la cara de vergonya sols de pensar que la gent arribàs a saber que tot aquell drama era fruit d'una broma de joventut. Tot el poble, d'alguna manera, s'hi sentia implicat i qui més qui manco havia pres partit per un altre. Jo ja hi havia compromès la dona, donant-li a entendre que eren coses velles, que venien d'enrere, dels nostres pares. Després, els nostres fills, ja ho saps, heretaren una contesa sense sentit.

Tot i trobar-me a les darreres, o precisament per això mateix, no m'he sentit amb cor de dir-te tot això cara a cara. D'altra banda, demanar-te disculpes, a hores d'ara, no serviria de res. No vull que em perdonis. Tens tot el dret del món a maleir-me fins a l'últim alè de vida. Aquestes línies no tenen altra pretensió que apaivagar el teu esperit, alliberar-te de tot remordiment i donar a conèixer al poble que, en aquesta història, tu no hi has tengut cap més responsabilitat que la teva bonhomia i la teva honradesa. M'agradaria que d'aquesta carta en fessis l'ús més convenient a la rehabilitació de la teva imatge.

I res més, Jordi. Esper que en els anys que et quedin de vida siguis molt feliç. T'ho mereixes. En el sobre hi ha els vint duros de les messions. Els he

perdut i, ja que no els puc pagar a en Pep Mascaró, crec que són ben teus.

Signat: Miquel Figuerola"

24 agost 1999, 13'15 h.

En Jordi va sortir al carrer absolutament ensorrat. Sentia una gran feixuguesa a les cames i el cap ple de plom. Gairebé no es podia moure, ni pensar, ni fer res. En Miquel, en Pep, na Francisca, els fills, el notari, tot el poble... Tot li donava voltes i una allau de sentiments contradictoris se li amuntegaven a la part alta del pit, embussant la circulació de passions en una zona de tant de trànsit. Era com un nus que l'estrenya sus davall la gola i va haver d'asseure's en el graó de l'entrada de la notaria, incapaç de donar passa.

En Jordi no podria precisar el temps que va romandre assegut en el portal, immòbil, esperant que el cervell donàs alguna ordre coherent a la resta del cos per tal que aquest iniciàs alguna mena d'activitat. El fet és que, després d'un lapse immesurable, començà a sentir un pessigolleig que li pujava cames amunt, fins arribar al serrell que li obturava el pit. Actuant com el sulfumant quan s'embussa una canonada, tot allò que li oprimia l'ànima saltà de sobte, de dins a fora, impetuós, incontenible. El crit va causar l'admiració dels vianants dels voltants i d'algunes zones relativament allunyades de l'epicentre del terratrèmol.

- MIQUEL FIGUEROLA, CABRÓ DE MERDA, MARIC ONÀS, FILL DE PUTA, ME CAG EN LA TEVA PUTA ESTAMPA!

I dit això, es va sentir a pler, alliberat, lleuger. Però també va saber que, per fi, en Figuerola havia acabat guanyant les messions. Ho havia fet després de mort, però també valia. Com ell mateix havia dit, no hi havia data límit.

En Jordi es va treure els vint duros de la butxaca i els va llançar a una paperera. I fet això, ell que mai havia comprat el temps a la menuda, se'n va anar al "Mediterráneo", el bar que també –i tan bé– havia resistit totes les escomeses. A fer un Martini amb olives farcies d'anxova i deixar que les hores, mansuctes, se li escolassin entre els dits.

Jaume Fuster Alzina

T'he dic a l'infern

El meu primer juvenil, compartit 1999

Anna Serra Lleot

Aquesta invitació la guard, per tenir record, però un record dolent. La invitació que em va destrossar la resta de la meua vida. Aquells dotze anys vivint amb el meu marit van ser els millors anys de la meua vida. Ho record amb molts de colors, somriures i amor. Tota la culpa la tenc jo, la culpa que el meu marit sigui mort és meua, la porca que va organitzar la gran festa, la festa de l'any, jo i només jo som culpable que ara no sigui feliç al seu costat. Aquest dotzè pis és el camí per tornar abraçaaar el meu marit. Estmat! prepara't perquè ja vinc...

-Alerta senyora, no et moguis, et record que estàs en un dotzè pis, si caus no hi ha moltes probabilitats que ho contis, per això et recoman que et donis la volta molt lentament, i et deixes de tonteries. - No, això és el meu destí, el destí que ha triat Déu per mi, i ara no m'interrompis més que ja he perdut molt de temps. - Nooo em diguis que et vols suïcidar! - A tu que t'importa el que faci si no saps ni el meu nom. - Senyora tranquil·la, és el primer cop que estic en aquesta situació, o sigui que no sé què he de fer, per això et recoman que ens asseguem tots dos i parlem. - No, gràcies, no vull parlar amb tu, i que et penses que jo estic cada dia en aquesta situació? Ja

venc estimat, ja sent la teua olor. -Nooooo! -Què fas? em vols amollar? Deixa'm.

-Tranquil·la, no ploris, ni cridi, seu-te aquí i no et moguis, escolta, el meu nom és Tomeu, i el teu?. -Què hi té aveure el meu nom? i el teu tampoc m'importa, l'únic que sé és que ets un porc, i un desgraciat. - Està bé, no em diguis el teu nom, però fes el favor de no plorar més. I ara digues-me per què et vols suïcidaar? -Està bé, t'ho contaré, però si després em deixes que em llanci. - Tu, conta, després ja en parlarem. - To va començar amb una festa, una festa sorpresa que vaig organitzar per al meu marit, per donar-li una bona notícia davant els amics. Quan va entrar per la porta i va veure tanta gent es va posar molt content. Ell només feia que demanar-me què feia tanta de gent. La veritat és que ni els convidats sabien per què estaven allà. Després l'orquestra que vaig contractar va començar a tocar les cançons d'aquell temps. Tothom content i amb el somriure a la cara, v'àrem començar a sopar, el meu marit només feia que demanar-me per què havia convidat tota aquesta gent i jo li contestava que per donar-li una bona notícia, però així i tot no s'aturava de demanar-m'ho. Després l'orquestra va tocar la cançò, tan coneguda, «Unchained Melody», el vaig collir de la

mà i el vaig aixecar de la cadira i el vaig dur a la pista a ballar. Va ser fabulós, fabulós aquell ball. Quan vàrem acabar de ballar, tots els amics ens van aplaudir. Quina nit tan fantàstica, fins que jo vaig demanar a l'orquestra que s'aturassin de tocar, i vaig pujar damunt una cadira. Tothom demanant silenci perquè va arribar el moment d'anunciar la

Paelles, paelles o sangria. Jana Ohannesyan

notícia, Vaig collir-li la mà, al meu marit, vaig inspirar i...

- Estimats, amics, familiars, vos faig saber que el meu marit i jo serem papàs.

Tothom va saltar de l'alegria, el meu marit em va mirar, em va baixaar de la cadira i ens vam abraçar. . -Sí, sí, seré pare. Cridava contentíssim, però en aquell moment va caure al terra pegant crits com un desesperat, amb la mà al cor. -Què et passa, estimat? li cridava donant-li petons. Tothom es va apropar, vàrem intentar ajudar-lo, però no el vàrem poder salvar. El meu marit va morir d'un atac de cor, amb vint-i-set anys. Aquella nit va ser la darrera nit que el vaig abraçar. Ja entens ara per què em vull suïcidat? La meua vida no té sentit. -Si vols un consell, crema la invitació i esborra aquell fet de la teua ment, però no et suïcides, perquè encara tens molts d'anys per viure. - Per viure amargada m'estimo més matar-me i no amargar-me, ni amargar els demés. I ara, per favor ves-te'n que em llanço. - Amb això no hi comptis, ges un encenedor i crema la invitació.

- Estimats, obri els braços, que ja vinnnnncecece !!!

- No, no et tiriis!!!

-Hola Mª Antònia, ets a les portes del cel. - Ja sóc al cel? eh! tu, com saps el meu nom? - Al cel tot se sap.

- Mai em vaig imaginar que fos tan fàcil arribar al cel. - Un moment, encara no hi has entrat, com que

t'has suïcidat no pots entrar així com així, per això et faré dues preguntes, si les encertes entraràs al cel, sinó aniràs a l'infern. D'acord? - Un momnet, el meu marit està aquí, i jo m'he suïcidat per estar amb ell, no per anar a l'infern. -No em facis perdre el temps perquè mira darrere tu quina coa que hi ha. Anam per la primera pregunta. Estàs? -Si. -Quants de segons hi ha en un any ?

-ostres! que fàcil. Mira hi ha el segon de gener, el segon de febrer, el segon de març... - Molt malament Mª Antònia, ara te'n faré una altra, si la encertes te'n faré una altra, si no, aniràs directa a l'infern. Estàs? - Si. -Digues-me els dies de la setmana que comencin per D. -Aquesta sí que és fàcil. Dilluns, dimarts, dimecres, dijous, divendres, dissabte, diume...

-Molt bé Mª Antònia. - Un moment no he acabat. Diumenge i demà. -Mª Antònia, a l'infern ! -Però, no ho he dit bé? - Només hi ha set dies a la setmana. Demà no és cap dia. -Ara no podrre veure el meu marit? - Perdona, el teu exmarit. - Per què dius el meu exmarit? -Tu saps que el vuitanta quatre la teua veïnada va morir de càncer, no és veritat? -Sí. -Doncs ara està casada amb ella. - Fill de... - Mª Antònia, mai havies dit aquesta paraula. - Però tampoc el meu marit mai s'havia casat amb una altra dona. - El següent! - I jo, què? eh! on me'n duguieu, jo vull tornar viure. -Ja és massa tard, senyora

Arnau Serra Nebot

Brins i paumes. Joan Galià i Magaz

Fotògraf sense fronteres .J.José Martínez Vargas.

La memòria dels japonesos

Segon premi agut 1999

Jaume Fuster Aizina

La ràdio parla. molt. Parla molt. Iñaki Gabilondo. Fan propaganda de rebaixes. Un airet em recorr l'esquena i, ara mateix, no tenc calor. Fujitsu. És el ratolí de l'ordinador. Blanc. El ratolí és blanc. L'ordinador no. L'ordinador és de color crema. Hi ha papers sobre la taula de d'ordinador. Instruccions que no m'interessen. la meua dona fa feina. No sé què deu fer ara. Jo no hi puc fer res, no la puc ajudar. Qui el deu haver mort, en Miquel Sansaloni ? Sembla mentida, un crim en el poble! Abans no n'hi havia de crims. Ara tenim de tot. Crims, robatoris, hamburgueseries, molt de carrers per als cotxes, molts de cotxes per als carrers, homes que tupen a les dones, fanals, papereres, contenidors, turistes i moltes coses més. Taxis també, i policies i camions per als fems. La meua dona deu ordenar els productes dels quals en té cura i responsabilitat. En Miquel Sansaloni, tan ric com era! N'hi ha molts que se'l volien carregar. La persiana veneciana colpeja suaument la paret, gronxada per l'embatol. Tric, tric, tric. Em fa companyia. Ja no fan propaganda, ara. Iñaki Gabilondo entrevista a un polític. Parlen d'Atapuerca, però jo no els par gaire esment. M'agrada, la meua feina, perquè em deixa les horabaixes lliures. I els dissabtes, i els diumenges. Totes les barques han sortit a pescar, avui. Tenim un anticicló sobre la Mediterrània occidental. Fa bon temps i, segons TV, n'hi ha per dies. Les platges vessen de gent. En Sansaloni ja no hi tornarà, a la platja. Quin rebumbori. L'ha trobat madò Margalida «Camacurta», tan dematinera com és. En el bell mig del carrer, el cap foradat per una bala i la sang mig coagulada davall la galta, carrer Migjorn, prop del taller mecànic d'en Pere Sureda «Peret». El taller d'en Peret, el bar «Atlàntico», la gestoria «Linàs, Brunet & Comes, S.L.», el super d'en Llorenç Monjo (associat a la cadena Spar). El carrer Migjorn, no també viu la meua tia Pereta. No crec que se l'hagi carregat ella, en Miquel Sansaloni. Tenc gana. Hauria de berenar. Pa amb oli i figues. El carrer Migjorn és ample, més ample que la major part de carrers de poble. Amb en Miquel Sansaloni mort i ben mort, en el bell mig, no ha fet falta aturar el trànsit. Uns policies

feien guàrdia i els cotxes podien passar pel costat del cadàver. Molts s'aturaven a demanar. I els policies, impertorbables deien allò de «circulen, circulen». Als policies no sembla esverar-los res. Tenen la sang molt freda. Són vertaders professionals i no s'espanten. Un moix que ha intentat llepar la sang mig coagulada del mort, l'ha fet fora de males maneres. M'agrada molt el protector per al ratolí, aquesta mena d'estoreta que s'hi posa al davall per tal que la bolla volti bé. Duu propaaganda de moltes coloraines, de Fujitsu, la mateixa marca del ratolí- Aquell home, a qui a penes concec, no sé per què s'ha contat els seus problemes amb la Seguretat Social. Jo no hi entenc en qüestions com les prestacions de l'atur i coses semblants. Moltes persones tenen el gust de contar cabòries que sols els interessen a elles. D'un tret, se l'han carregat. No sé qui té pistoles per matar gent, en aquest poble, però es veu que n'hi ha que en tenen. La tia Pereta m'ha dit que no l'havia sentit, el tret, però s'ha de considerar que ella és completament sorda. Això practicamente la inhabilita com a testimoni. Sona el telèfon. És a l'altre cap de casa. El passadís és net com una pate-na, ahir de capvespre la meua dona el va fregar. Diguí! Diguí! No, la meua dona no hi és. Fa feina. Na Joana.? D'acord, li diré que li ha trucat na Joana. Era un cacic, per als treballadors, en Miquel Sansaloni. Els tractava a coces. Li duraven poc. Contractes precaris i sous minims. Deu haver estat algun d'ells. Ara mateix parlen de pactes polítics, a la ràdio. Els costa molt d'entendre'ns. A Madrid estan assustats. Hi ha molt de cinisme, i molta frivolitat també. He de berenar, però ja he canviat d'idea. Ja no vull pa amb oli i figues. Me'n vaig a comprar una panada mesclada a la botigueta del cantó. A fora hi ha més calor, especialment on hi pega el sol. Els turistes no en saben res de la mort d'en Miquel Sansaloni. Se'ls veu absolutment indiferents. Se'n van a la platja, amb les ombrel·les sota el braç. Una rossa rotunda, de cames llargues i faldilla curta, se'n duu tots els meus pensaments i alguns dels meus sentits: vista, oïda, olfacte. El tacte, no. Un cop ultrapassada, en Sansaloni es reincorpora al meu cap de fil mental. Aquest bocí de voravia està fet malbé. El carrer és estret, no com el carrer Migjorn, i els cotxes hi aparquen damunt.

N'Andreu «Xaloc» se'n va cap al moll, capbaix. Sempre va cap cot. Adéu, Andreu. No em contesta. M'ha vist. I m'ha sentit. Les panades encara són tebes, a dues-centes pessetes la peça. Me'n començ a menjar una dins la botiga. La dona -la viuda- d'en Miquel és una santa. Crec que l'ha aguantat pels doblers. Pel carrer, boca plena, sóc l'enveja d'uns turistes que es miren la panada com al verro d'or. Reflexat en el vidre de l'aparador de la botiga de regals, «Brisas de la Isla», m'adon que necessit que em tallin els cabells. Na Miquela Castell baixa carregada de bosses de queviures, de l'hiper. Quina pardalada, eh? El pobre Miquel Sansaloni, quina mort. Era un fill de puta. Sí,

però no són maneres d'acabar. Més se'n

Foners balearicum pedrae planis. Jaime Cortada Mut

mereixia. Massa contundència. Ressentiment? Les dones sempre són més compassives. Potser ha sospitat que hi tenc alguna cosa a veure. He d'esser menys vehement. La darrera mossegada de panada, una mica de pasta, una tallada de me i cinc o sis pèsols. Cap endins! En el bar «Ca'n Negret» hi ha els de sempre. Jo cafè i aigua. En Marçal Ferrer diu que li han dit que la policia havia dit que se sap qui se l'ha carregat i que és qüestió d'hores que detenguin l'assassí. I em mira de dalt a baix. Com se saben aquestes coses? Em sorprèn no que ho sàpiga la policia, sinó que hi hagi gent que sàpiga que la policia ho sap. Fan el cafè bo a «Ca'n Negret». Tenen sucre moreno. En Pere Sabater diu que es parla d'alguna màfia, de tràfic de drogues o contraban de tabac. Però ell no s'ho creu. «Crec que ha estat algú de per aquí», diu. I em mira. No sé d'on surten aquestes idees de

les màfies. Està molt de moda, parlar-ne. I l'aigua fresca, després del cafè, complement imprescindible. Aconseguec informació fefaent que en Mário Gómez, nou entrenador del Mallorca, ha pres les mateixes passes d'en Cuper. Suu pel clatell. Sempre suu pel clatell. He deixat l'ordinador engegat, però s'hi està bé a «Ca'n Negret». Sobre la taula ja hi ha un programa de festes. Groc. Té un cornaló tacat de cafè amb llet, marró clar. Una mosca hi fa estada. Llista de patrocinadors. Entre d'altres, «Distribuciones Sanmar»: Sansaloni Martorell. Era un gran negociant però li mancava sentit de l'estètica. Drogues? Contraban? Bestieses! Això és cosa d'un dels seus treballadors. Segur. S'ho mereixia. En Francesc «Peu» m'ho va dir ben clar, un dia: «Fa vuit anys que faig

feina amb ell, perquè no he trobat res millor, però voldria veure'l mort». La berbena pot estar bé. Jo sempre hi vaig per ballar tota la nit, però no aconseguec passar mai de les tres o les quatre. Ara ja hi ha tres mosques, juganeres elles. «Sopres Mallorquines», un anys més, les estrelles. M'agraden, les sopes d'estiu. Amb patata, pebre i albergínia. I figues per acompanyar. «Lo dudo». A «Ca'n Negret» sempre posen «Los Panchos». Ja ens els sabem tots, els bolcros del trio: «Hallarás mil aventuras sin amor, però al final de todas sólo tendrás dolor». A mi no m'agradaria fer la feina dels policies, foragitar moixos que van

a llepar la sang del mort, i aquestes coses. En Pere «Escolanet» duu noves fresques. Els calçons li són llargs. A vegades, en caminar, es trepitja els baixos. A la seva edat ja hauria de dur els cabells una mica més arreglats. Es pensa que és un al·lot. Però no ho són gaire, de fresques, les notícies. És cosa d'hores, aviat l'enxamparan, l'assassí. Alguns treballadors han estat interrogats, però això és una cortina de fum. No s'ha adonat de la meua presència. Calla de sobte. Aquesta és bona. Sí, sí, ha estat algun treballador, Pere. Ho he cregut des del primer moment. A més de «Sopes Mallorquines», actuen «Salsa de Tabasco» i el grup «Ca qui lladra, no mossega», de Vilafranca, per als més joves. L'altre grup de sospitosos de la meua llista són alguns dels desgraciats a qui tothom sap que havia deixat doblers. Usura pura. Magnífica rima. Difícil; els derivats no valen. Fretura, cura, amura, ventura. A defora hi fa cada cop més calor.

Els guiris continuen el seu èxode cap a les platges dels voltants, a veure si contreen un càncer de pell en propietat. Són contundents, elles, pitreres voluminoses i cames estalactíques. Mengem sindria, n'hi ha. Érem amics, d'al·lots. Ja era molt viu, aleshores. Ens prenia volta. I ara, el pobre Sansaloni, en «Carboneret», se n'ha anat a porgar fum definitivament. Pobre, no. Ric. Quin conhort, quan es mor un ric. Jo, especialment de redacció, treia més bones notes que no ell, però ell era més viu. I després que deixàrem d'anar a escola encara érem amics. En el forn hi fa encara més calor. Molt de silenci. Massa silenci. Un pa negre de mig quilo, com sempre. Gràcies, de res. L'endemà encara és millor. Cada cop en menjam menys, de pa. Som molt senyors, ara. Després ell va fer doblers i jo no, i d'amics passàrem a ser companys, només. Em feia cas, però els nostres mons rodaven en òrbites distintes. Sols quan, molt casualment, els nostres perigeus coincidien, endegàvem curtes però profundes converses. Com està na Roser, i els al·lots què fan, has posat panxeta, plourà, m'han operat de la pròstata, fa calor, no sé on posarem els cotxes. Aquesta rossa és massissa, com el pa negre que he comprat. Quin cuixam. Li va venir molt de nou, a l'estudiós, el diminutiu «casetull». No el coneixia. El va anotar a la seva llibreta d'anotacions, on prenia notes d'aquesta mena. Les redundàncies sense premetidació ni alevosia també són interessants. Ca na Praxedis -na Pixeris- ho és, un casetull, un aiguavés, vuit metres de frontis. Cent anys d'història en vuit metres de frontis. S'està ennuvolant, fa xafogor, amenaça de ploure, però no plourà. Mai no hi plou, al sud de Califòrnia. No puc resistir la temptació: he de passar pel carrer Migjorn. Ja se sap allò que l'assassí sempre torna al lloc del crim. Mira que si hagués estat jo qui s'ha carregat en Miquel Sansaloni! Sóc molt descuidat, les coses em fuigen del cap. Cauen gotes que són més de terra que no d'aigua. Embruten els cotxes. Mitja dotzena de gotes, a tot estirar. Els estrangers comencen a tornar de la platja, precipitadament. En el carrer Migjorn hi ha trullet. Damunt la bassa de sang hi han escampat arena. Ara la pluja, tot i la seva modèstia, comença a fer forat i l'arena està prenent un bonic color rosat. La tia Pereta, damunt del portal, parla amb na Rosa de son Calent. De joves, li vaig anar al darrere, una temporada. Feia honor, ella, al topònim d'on havia pres l'antropònim. No parlen, criden. La tia entén figures per llanternes. Estava bonota, de jove, na Rosa. Ara ja no feim planta, ni ella ni jo. Notícies fresques, aquestes sí: el funeral no serà fins demà. Li

han de fer l'autòpsia. Refotre! Que no ho veuen, que una bala li ha foradat el cap? Ves amb compte, Llorenç. Encara em té una mica d'afecte. Diuen que els focs artificials seran de veure, enguany. La meua dona, una mica capritxosa, es va enamorar d'aquelles cadires verdes i ara la cuina sembla una gran lletuga. Jo, en tals qüestions no hi tenc ni veu ni vot. La tia em passa una mà pels cabells, compassiva, i capeja. Una visita al bar «Atlàntico» es fa imprescindible. Naturalment, i donada la seva ubicació, ara mateix és la cambra de ressonància dels últims aconteixements. Escolta: no l'hauràs mort tu, en Sansaloni? Sent un pessigolleig que em puja per les

Cinturó negre. Climent Crespo Flaquer

cames i em reveixina el pèl. Interrogant pura. En Lluís Terrassa m'aprecia. No hi ha acusació, sinó preocupació, en la pregunta. Jo? Per què jo? Érem amics. Un temps érem amics. No li devia res, ni un duro, ni era empleat seu, i aquests són els dos grups de sospita. Deixa de ploure i el sol reapareix, enfurismat. TV3 ho va deixar ben clar que faria bon temps. Com era previst, el «front» ha passat sense pena ni glòria. Una Coca Cola, vull. M'agrada moltíssim, la Coca Cola, amb glaçons i llimona, com pertoca. La cortina de canonet, d'un gust més que dubtós, juga amb els colors blau i vermell, dibuixant les lletres «BAR ATLÀNTICO». En «Cosset» em mira de coa d'ull i jo vaig acceptant, progressivament, el paper de sospitós. Lluís, jo no tenc pistola. I no n'has manllevada cap? De biaix, a través de la cortina de canonet, es veu el portal del taller d'en «Peret»,

a l'altre costat de carrer. Dos guàrdies civils parlen amb el mecànic. Tenc entrades per al concert de dijous. *Chambre Royal Ensemble*. Música barroca. Com aquesta situació. Potser no hi podré anar. Hauria de prendre una mica més el sol. Sembla que estigui malalt. El càncer de pell em fa molt por. Nosaltres li diem l'«Atlàntic», sense la «o». Sempre tenen la tele en marxa. Tostemps. Na Maria Teresa Campos i d'altres. En Miquel Sansaloni no hi venia mai, per aquí. No era home d'anar pels cafès, en Miquel. Els guàrdies civils caminen lentament cap aquí. Me'n vaig al bany, abans que no arribin. El tenen sorprenentment net i perfumat. No per tot poden dir el mateix. Què hi faig al wàter, assegut a la tassa, sense cap necessitat? Les rajoles són d'una gran vulgaritat, amb una cenefa de flors sense gens de gust. Però brillen. Les mosques, s'han quedat a «Ca'n Negret», en el programa de festes. Aquí no n'hi ha cap. Els guàrdies encara hi són. Em miren inquisitivament. Ha estat qualque empleat, els dic mentalment. O qualcú que li devia doblers. Res de drogues ni de contraban. Me'n vaig, Lluís. No, no te'n vagis ara. Semblaria que fuigs. Per mi no he fet res, jo. N'estar segur? No puc contestar. Sóc un descuidat. Tenen especialitat en frit, tant de freixura com de matances. Hi vénen aberenar molts de picapedrers. Me n'hauria d'anar. Avui he berenat de panada, però el que m'agrada és el pa amb oli amb figues. Berenar a ca nostra, tranquil·lament, sense na Maria Teresa Campos. «¿usted, doña Soledad, ¿cómo cree que podría resolverse el problema de la violencia doméstica?». «a los que pega a una mujer tendrían que caparles». Se la veu ressentida, pobra dona. No sé ben bé per què he entrat en el cercle infernal de la sospita, però, ho he de dir, no m'hi sent incòmode. En absolut. La sé carregar, una pistola? És fantàstic com neixen i es desenvolupen aquests processos. Una espira en el pinar, mes de juliol, dotze del migdia. Una paraula i prou. «En Llorenç «Busquer» li tenia una enveja...» en el lloc i en el moment oportuns. Ja està. Com la pólvora és. En Lluís em té per un braç, fermament. En Perales canta «¿cómo es él?». És un empleat, insistesc mentalment. Una altra Coca Cola, per favor. Tenc la boca resseca. A Palma s'ha inaugurat la nova presó. Té piscina i tot. Hauria de telefonar a la meva dona. És passadora de pena. Dos guiris que no sé d'on han sortit, demanen «sevessa». Zwei. «Drai undat»: tres-centes. En Colau de s'«Atlàntic» és un políglota. Per sobre de la veu amiga de na Campos es pot escoltar com un dels guàrdies li està dient al cassiner: «Ha sío coser i cantar. Le hemos pillao enseguida». «¿Ya tienen al asesino?» gosa a demanar en Lluís. «Sí, ya ha confesao».

En Lluís i jo ens fitam, alleujats. Alleujats? «¿Un empleado, verdad?». «¿Un empleado? Que va! Un extranjero, creo que un alemán, para robarle la cartera». A defora, el sol cau amb violència. Un eixam de mosques s'ha abocat a l'arena vermellova. La tia Pereta encara en el portal. Llorenç, pas pena per tu. No res, tia, ja l'han agafat. No hi manera de fer-li entendre res. Quan tenia set o vuit anys, o nou o deu, la tia Pereta em duia amb ella, a prendre els banys a la platjeta de s'Embarcador i a brenar de trempó. Amb els cosins, n'Àgueda i en Biel. Que ja el tenen, vos dic. Jo no ho crec que hagi estat tu, Llorenç. Alguns estrangers que fugien de la platja han girat cul en coa i se n'hi tornen. En passar per davant «Ca'n Negret», em Marçal Ferrer, que encara hi és, i està informat de tot, em crida. Un altre cafè. Cafè i Coca Cola. Coca Cola i Cafè. Com una moto. Estic content per tu, Llorenç. Passava pena. Sé que la fama és efimera. Passat demà ningú sen'n recordarà que he estat sospitós d'un crim important. Assassí d'en Miquel Sansaloni. Quasi res. Fan il·lusió, aquestes coses. Llàstima que durin tan poc. Si hagués anat a judici, hauria arribat a sortir a la premsa i tot. I a l'Informatiu Balear. Crec que no hauria estat capaç de refusar l'acusació. No n'estava segur, de la meva innocència. Sóc molt descuidat, jo. Un dia vaig congelar el moix de viu en viu. Sense voler, naturalment. La mort d'en «Carboneret», l'examic, no em dol gens ni mica. N'Andreu «Xaloc» torna del moll, capcot. Ara aixeca el cap, em mira i somriu. Intent desxifrar el significat del seu somris, sense aconseguir-ho. Sempre ha estat una mica enigmàtic, n'Andreu. Aquest bocí de voravia està fet un desastre. El contestador té gravat un missatge. És de la meva dona: «Llorenç, no sé que m'han contat, però si t'has carregat en Miquel Sansaloni, ja pots fer les maletes». És molt seva, la meva dona. Hauria complit l'amenaça. L'ordinador m'espera, engegat. El ratolí, blanc com la llet, s'ofereix provocatiu al meu manyucleig. Fujitsu. Li ho contaré tot. Ell sempre m'escolta i, a més, es creu tot quant li dic. Són molt crèduls, els japonesos. I tenen una memòria!

Jaume Fuster Alzina

La geisha Momoko

SEGON FIEM I JUVENIL 1999

LARA CARROTA TAIÓN

Algú em podria demanar qui sóc jo, encara que ningú ho fa, perquè tothom pensa que em coneix només per l'aspecte que aparent per defora, la meua cara és la pols de la neu que emmarca els meus ulls negres com el carbó del foc, decorats amb un color rosa pàl·lid, i els meus llavis carmesí. Els cabells no poden ser pentinats pel vent perquè una ajudant me'ls ha recollit a sobre el cap, impeding que cap filet negre voli tot sol. La lligadura està acompanyada d'ornamentacions florals i de tres cintes que cauen amb cinc perles cada una. El quimono cenyit al meu cos amb un estampat blau, acompanyat de flors verdes i liles, uns mitjons blancs de cotó, que arriben un poc més amunt del turmell, per poder dur còmodament les sabates típiques. I només em queda dir que a la mà hi duc sempre un ventall japonès amb representacions de la flor de lotus. La meua definició diria que sóc una japonesa preparada per al dia de les seves núpcies, però no és el cas. Jo he estat, sóc i seré una geisha, *La reina del Món Flotant*.

Molts us preguntareu què és una geisha, i si algú en té una remota idea pensarà que sóc una prostituta refinada, però les coses no són així. Una geisha és una al·lota que comença la seva vida en una casa de geishes, *okiya*, on la *Mamita* organitza la vida de les dones que viuen i treballen perquè la geisha principal de la casa pugui desenrotllar la seva activitat. Moltes altres arriben com a aprenents, *maiko*, i després d'un llarg entrenament en arts tradicionals, com per exemple la dansa, la Cerimònia del Tè i *shamisen*, entren per fi a formar part també de la legió de "dones de l'art", dedicades a una vida trullosa, plena de compromisos socials en els quals deuen entretenir els cavallers adinerats que passen les nits en reunions on els jocs, la beguda i la conversació estan perfectament coordinats per aquest tipus de dones.

Ningú em podia dir que jo arribaria a ser una geisha, ja que el meu destí era un altre. Vaig néixer en una de les famílies més riques del Japó, a mitjan segle XIX. Des de molt petita vaig ésser conscienciada que quan tingués setze anys em casaria amb el fill primogenit de la família Katsura, la més rica de Tòquio. Mai m'hi vaig oposar, fins i tot em feia il·lusió pensar que estava promesa a una persona important.

Desgraciada de mi, quan una té vuit anys somia històries massa fantasioses comparades amb la realitat. Tot allò era un muntatge del meu pare per tal de mantenir bones relacions econòmiques antre la meua família Matura i els Katsura. Jo només servia com a contracte per assegurar que aquella relació tingués bon peu. El meu únic germà, més gran que jo, era el futur cap de família i ell tendria el poder econòmic quan el pare decidís abandonar aquest món.

Res de tot això va arribar a passar. Un any més tard, quan vaig tenir nou anys, la dinastia Edo va caure del poder i es va instaurar una nova dinastia, la Meiji. Això va provocar moltes revoltes per part del poble. El poder autoritari del nou monarca era insegur i dèbil, la política nova era fràgil i perquè no cagués es va decidir matar els membres de les famílies importants i influents del país, a fi d'evitar problemes.

Una nit d'aquelles em vaig enfadar molt amb la mare, qui em va llevar les pepes, com a càstig per haver estat dolenta a l'hora del meu aprenentatge. Vaig decidir amagar-me dins l'armari de l'habitació destinada a santuari. Sabia que allà mai m'hi cercarien. Durant molta d'estona vaig sentir que em cridaven pel meu nom. Després, els crits esfereïdors de tota la família varen recórrer la casa i em vaig espantar tant que vaig decidir no moure'm d'aquell lloc. Una mescla de son i de por va fer que em quedés dormida durant tres hores. Quan em vaig despertar i aig sortir de l'armari, a poc a poc, tot era fosc. Encara era de nit, però una llum tènue arribava de la sala de repòs dels pares. Quan hi vaig entrar quasi em mor, davant aquella imatge que mai podré oblidar. Cada nit, en els meus malsons, la veig molt clarament. Els meus pares i el meu germà, i tota la servitud, jeien en terra, morts, amb el coll tallat i una expressió inhumana a la cara. No vaig cridar ni plorar, simplement em vaig seure devora el cos de ma mare i li vaig acariciar els cabells despentinats. Vaig continuar fent el mateix fins al matí següent, quan el meu oncle, el germà petit de mon pare, va venir a veure'm des de Kioto. Quan va veure tot l'espectacle i a mi asseguda, em va agafar en braços i em dugué fora de la casa, va avisar la guàrdia imperial que solia vigilar els carrers i els va explicar el que havia succeït. Només es varen retirar els cadàvers, no hi va haver investigació. Com que el meu pare era un defensor de la dinastia Edo, el govern va decidir

assassinar-lo per mitjà d'un samurai contractat.

La meua vida va canviar per complet. A partir d'aquell dia la meua residència es va traslladar a casa del meu oncle, a Kioto. La seva dona tenia tres al·lots. El meu oncle va heretar la fortuna del meu pare, per ser l'home relacionat amb la meua família més proper. Quan jo fos gran, si em casava, la meua fortuna passaria a ser dirigida pel meu home, i si em quedava fadrina només rebria una paga del meu oncle

Durant molt de temps no vaig voler parlar i la meua nutrició era escassa. Tota la família del meu oncle em menyspreava, fins i tot ell mateix, que ja pensava a desfer-se de mi. Per tal de quedar-se definitivament amb la fortuna, va trencar el meu matrimoni de conveniència amb la família Katsura i ja cansat de tenir-me em va entregar a una casa de geishes. Aquí és on comença la meua vertadera vida.

La *Mamita* em va acollir molt bé. Com que jo no volia parlar, va decidir que em diria Momojo, perquè les meves galtes pareixien la pell del melicotó, fins que jo li volgués dir el meu vertader nom. La vida era confortable, però, alhora, molt dura. En aquella casa vaig començar a conèixer la vida que duïen les geishes. Jo només era una ajudant de les moltes que hi havia a la casa; havia de pentinar la geisha principal, preparar els accessoris del tè, fer els menjars, parar la taula, rentar la roba, preparar els quimonos, netejar la casa, i un caramull de tasques inacabables. Entre totes les ajudants ens les repartíem i per això no es feien tan pesades. Totes les ajudants dormíem a la mateixa habitació. Una nit vaig somiar en la imatge de la mort dels meus pares i em vaig despertar suant. Totes dormien; les nines tenien entre vuit i dotze anys, eren de famílies nobles i totes vivien amb la il·lusió de ser geishes. Vaig adonar-me, pensant en això, que jo no en tenia cap, d'il·lusió. Necessitava parlar amb algú per contar el que em passava i vaig recordar que la *Mamita* mai dorm, sempre està desperta davant una espelma.

La vaig anar a visitar. No es va enfadar perquè no estigués dormint, només em va mirar i em va somriure. Jo vaig seure devora ella i em vaig posar a plorar, per primer cop, per la mort dels meus familiars, però no ho vaig fer perquè els estranyés, sinó perquè estava cansada de guardar el mal dedins. Quan em vaig asserenar, per primera vegada en un any vaig parlar. La *Mamita* no es va estranyar, només em va escoltar mentre em mirava amb cara d'amor, cosa que ningú mai havia fer amb mi. Li vaig contar, amb tot detall, el meu passat dolorós, que em punxava el cor, i com el meu oncle m'havia deixat aquí perquè

no m'estimava. Ho volia oblidar to i ser una persona nova i per això li vaig dir que a partir d'aquell dia el meu nom de veritat seria el que ella em va posar i que ningú mai sabria el meu antic nom, el d'una nena que va ser enterrada quan va fer els deu anys per a néixer com una de nova, amb un nom nou.

Dos anys varen passar sense que ningú se n'adonés a la casa, i aquell dia que anunciava el començament de la primavera la *Mamita* ens va fer saber que aquell dia ens havíem d'arreglar perquè d'entre les vint ajudants de dotze anys se'n triarien dues de capacitades per a ser aprenents de geishes. Allò era tot un honor per a totes, a poc a poc, amb el temps, en el meu interior varen néixer unes ganes

En moviment. Neus Barragan Ruiz

estranyes de ser com aquella geisha tan important, a qui tantes vegades vaig pentinar els llargs cabells. Era una deessa que vivia les nits entre els homes, els quals la respectaven i l'admiraven, tot al voltant seu formava un vel d'encant i misteri, però la tristesa em va venir depressa perquè només es triaven dues maiko, aprenents a geisha, entre les al·lotes de dotze anys. Si no et triaven, a les al·lotes de dotze se les obligava a tornar amb les seves famílies. Les meves ganes de tornar a casa del meu oncle eren tan grans com un gra d'arena minúscul. Les meves esperances estaven posades en aquella selecció.

Mentre em pentinava els cabells i em posava el quimono, em varen passar mil idees pel cap, sobre tot el que em podia passar aquella tarda i com allò canviaria la meua vida segons qui es triés.

Totes estàvem assegudes en terra i la *Mamita*,

per no fer-nos esperar, ens va dir els noms de les dues escollides i eren, la Miaka i la Momoko, jo. L'emoció que em va provocar la notícia va fer que em desmaiés, vaig estar un dia sencer inconscient. Quan em vaig despertar, al meu costat hi era la Miaka, cuidant-me. A causa del meu acubament no em vaig poder acomiadar de les altres, em va saber molt de greu; per aquest motiu vaig plorar tota la nit en silenci com a últim record, en memòria seva, ja que no les tornaria a veure mai més.

Al matí següent, l'esmozar ens esperava a la taula on estaven les maiko. En total érem vuit, dues de dotze, dues de tretze, dues de catorze i dues de quinze. Als setze anys era quan et proclamaven geisha. S'esmorzava amb la Mamita al cap de taula, mentre que a una altra sala hi havia la geisha principal i les altres geishes. Després se'ns va ordenar a la Miaka i a mi que esperéssim la Mamita a la sala on ella passa les nits amb una espelma encesa. Es va torbar una hora i mitja a venir, però no ens vàrem impacientar. Es va seure i durant una estona ens mirà a les dues i després va dir-nos que nosaltres havíem estat escollides per a ser futures geishes. Ja no érem simples ajudants, a ra la nostra tasca era esser educades en les arts de la dona que una geisha ha de dominar. Tot això ens duria anys d'aprenentatge. Durant aquell temps nosaltres dues havíem de ser inseparables i ajudar-nos en tot, havíem de ser com unglia i carn, i quan les dues haguéssim fet els setze anys se'n triaria una de les dues com a geisha i a l'altra com a la seva ajudant particular per a la resta de les nostres vides, ja que les dues ens coneixeríem molt bé els secrets, les virtuts i els defectes.

Entre l'aprenentatge de la Cerimònia del Tè, l'educació per a saber cultura i política, conèixer l'art de parlar, la dansa i el *shamisen*, els quatre anys varen passar molt depressa, i amb ells la nostra educació, com la nostra amistat, varen créixer, es varen fer grans. La Miaka era un mes més jove que jo, per això quan vaig fer els setze vàrem esperar fins al dia de l'aniversari de la meva amiga per a saber qui seria la geisha, però una setmana abans del gran dia hi va haver una gran tempesta que va destrossar part de la casa de les geishes. Moltes ajudants, maikos, i la principal geisha es varen emmalaltir de grip, una malaltia incurable. Durant dues setmanes moltes al·lotes varen lluitar entre la vida i la mort, però quasi totes moriren en mans de febres molt altes. Com que la meva obligació era estar devora la Miaka, vaig lluitar per salvar la seva vida tot el que les meves forces em varen deixar, vaig intentar davallar-li la febre. Li donava a menjar brous calents, li canviava el matalàs,

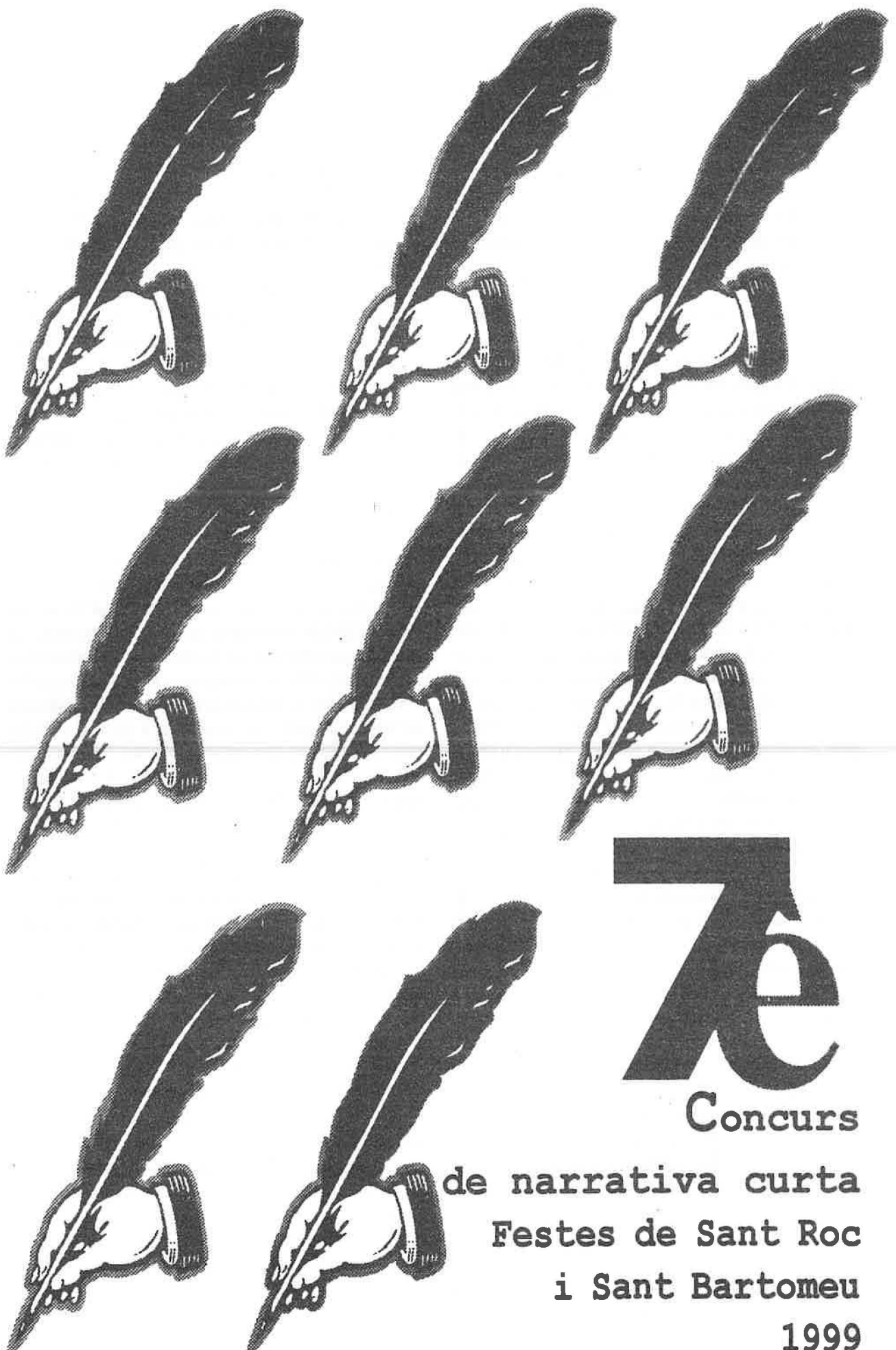
la vestia i li parlava amb dolces paraules d'esperança, que es varen trencar la nit en què la son em va guanyar i em vaig quedar dormida. Quan un raig de sol em va acronar el rostre per a despertar-me, la Miaka havia perdut la lluita contra la mort, i aquesta, com a recompensa, se l'emportà. Només quedava un cos blanc, sense color ni ànima. Vaig agafar-li la mà i una llàgrima va rodolar fins al sòl, per la meva galta. Tota la processó anava per dedins, menjant-me el cor. Mentrestant vaig sentir com una ajudant cridava pel corredor, plorant a llàgrima viva, que la geisha principal havia mort aquella nit. Una altra que havia perdut la lluita.

Un mes després, tot seguia molt recent, encara que tohom intentava sobreposar-se per dedins i parèixer feliç per defora. La Mamita ens va reunir, a totes les persones de la casa de les geishes, per proclamar la nova geisha principal. Jo pensava que seria nomenada geisha i que una amb més experiència que jo seria nomenada la principal. Per primera vegada vaig vestir-me com un geisha. Era feliç i alhora infeliç, notava la falta de la meva incondicional amiga, en aquell dia tan especial en què fins i tot la Miaka mateixa podria haver estat escollida en lloc meu. La cerimònia va començar, totes estàvem assegudes al terra i la Mamita va fer un discurs en nom de la gran geisha i de totes les al·lotes mortes en aquelles últimes setmanes. Després em va nomenar a mi com a geisha principal. Estava tan emocionada que les cames no em responien i vaig tardar una estona a aixecar-me. Quan vaig esser devora la meva tutora, ella em va posar als cabells un flor de lotus, com a símbol de bona ventura.

A partir d'aquell dia, la vida de la casa girava entorn meu, sempre assistia a reunions d'homes, a les quals em sentia diferent, perquè em respectaven com a dona, tot i que en aquella època la dona només servia per estar a casa i tenir fills. Servir el tè a un jove ric era molt agradable, tenir conversacions amb ells i estar a la seva alçada era molt satisfactori. Els jocs eren organitzats per mi i la dansa de les altres geishes era guiada pels meus harmònics moviments.

Vaig ser molt feliç, amb les meves desgràcies incloses. Ara són vella i faig la tasca de la Mamita, que entre els morts sia. Crec que entre totes les joves actuals que hi ha a la casa de les geishes, cap d'elles no sap que jo, durant una època, vaig ser la gran geisha principal, la millor, la més alegre i la que més penes del passat duia al cor.

Sempre us he estimat molt, Miaka i Mamita. Sé que prest ens tomarem a trobar, al món dels morts, on sempre estarem juntes.

Concurs
de narrativa curta
Festes de Sant Roc
i Sant Bartomeu
1999